

Sindssyge forbryderes og forbryderske sindssyges behandling*)

(en sammenlignende oversigt over dette spørgsmål efter de skandinaviske og andre landes lovgivning).

Den ældre lovgivning havde intet nævneværdigt hensyn taget til de sindssyge selv og deres personlige vel, men havde væsenlig indskrænket sig til at overlade til eller tilholde de pårørende at forvalte de sindssyges gods og sørge for, at de ikke gjorde skade ved at færdes frit omkring. De herom gældende regler var urgamle og indeholdt i grunden ikke andet, end hvad man allerede fandt foreskrevet i de 12 tavlers love**), og disse var jo igen en nedtegning af traditioner og vedtægter fra en endnu langt ældre tid. De sindssyge, som ikke var ganske rolige og uskyldige, blev lænkede, indespærrede i bure, eller som man bedst kunde, og i det hele betragtede omtrent som skadedyr. Det er ganske betegnende, at (den endnu gældende) art. 475 7, i den franske code pénal, (der daterer sig fra århundredets første år,) hvis kilde er to love fra

---

*) Nærværende art. er bearbejdet af forfatterens indberetning til det norske justitsdepartement angående hans undersøgelser i forskellige lande under en i 1893 foretagen udenlandsrejse. Angående forholdene i Italien og det tyske rige jfr. også de tidligere i tidsskriftet leverede uddrag, årgang 1893 side 177 og 1894 side 108.

**) Si furiosus esse incipit, adgnatorum gentiliumque in eo pecuniaque eius potestas esto.

revolutionstiden, under ét sætter straffen for dem, der lade sindssyge og vilde dyr under deres opsyn gå løse omkring og gøre skade.

Retsudviklingen i tidsrummet fra oldtiden indtil vort århundrede lader ikke de sindssyges forhold være ganske uberørt. Det i løbet af dette tidsrum organiserede offentlige fattigvæsen havde dog endnu ikke formået kendelig at forbedre deres kår, og nogen synderlig lempeligere behandlingsmåde medførte ikke den indgriben fra øvrighedens side, som opretholdelsen af den efterhånden mere befæstede almindelige orden og retssikkerhed gjorde nødvendig, når frænderne ikke kunde eller vilde tage sig af de sindssyge, der forøvede voldshandlinger eller viste farlige tilbøjeligheder, jfr. N. L. 1—17—7 og den ligelydende D. L. 1—19—7. (Man besværede sig ikke videre med idioter og rolige sindssyge, som fik gå frit omkring; at de blev gjort til en skive for omgivelsernes drillesyge og ondskabsfuldhed, bekymrede man sig ikke om). Da »dårekisterne« *) kun var få, og de derhos som

---

*) Oprindelsen til de her og der i ældre tid istandbragte »dølhuse« eller »dårekister« var vistnok for største delen testamentariske dispositioner om oprettelse af milde stiftelser. Men der anvendtes i dem neppe nogen mild tvang, hvad enten de, som i de fleste tilfælde i de katolske lande, var eller havde været et eller andet kloster underlagt, eller de havde en mere selvstændig stilling. Egenlig offentlige asylter for sindssyge fik man, såvidt vides, først temmelig sent. De ældste engelske anstalter, såsom »Bedlam«, der oprindeligt tillå et kloster, kan man ikke regne som sådanne, derimod vel de irske anstalter, der oprettedes i begyndelsen af forrige århundrede. En »pleje«, der gik videre end til at sikre sig, at angældende ikke netop frøs eller sultede ihjel, havde dølhuse kun undtagelsesvis at byde på. De var detentionsanstalter. Den rationelle sindssygepleje tilhører i den civiliserede verden vor tid. I orienten har det været sagt, at man allerede havde begyndelsen til en sådan i oldtiden. Det er ialfald godtgjort, at mubamedanerne meget tidlig anvendte virkelig lægekyndig asylbehandling af sindssyge, hvilket måske hænger sammen med deres religiøse opfatning. I Valencia i Spanien skal araberne i 1409 have grundlagt et sindssygeasyl. Men i den retning vilde de kristne ikke lære noget af dem.

regel kun havde et ringe antal pladse hver, så var man, når det gjaldt at sætte sindssyge i offentlig forvaring, i almindelighed henvist til fængsler og andre korrektionsanstalter. De sindssyge, der blev optagne i dårekisterne, var på grund af disses mangelfulde indretning neppe synderlig bedre stillede end de, der husedes i fængslerne, snarere måske værre.

Hvorledes man i gamle dage gik frem overfor dem, der i utilregnelig tilstand forøvede handlinger, som var belagte med straf, ved man lidet om. Man kan vel ikke benægte, at man længe før vor tidsalder erkendte, at den skyldige måtte være tilregnelig for at kunne straffes. Men med fortidens rettergangsmåde og forbrydelsens forhold til straffen efter den ældre strafferet, hvortil også kommer det ufuldkomne kendskab til sindssygdommene, kan man vistnok gå ud fra, at den store flerhed af dem, der nu vilde erklæres for utilregnelige på grund af sindssygdom, ikke gik fri for straf. Og forsåvidt de da ikke led dødsstraf, som var det almindelige for mordbrand, drab og desl., eller anden korporlig straf, eller de kun fik bøder, havde man også sådanne sindssyge i strafanstalter og fængsler.

De reformatoriske eller grundlæggende love om sindssyges behandling, der efterhånden er bleven udfærdigede i århundredets løb, har alle temmelig omfattende regler angående de sindssyges indlæggelse og udskrivelse i offentlige eller private asyler, for at forebygge, at de pårørende i egennyttig hensigt skal kunne faa nogen uden skellig grund indespærret som sindssyg, dels ved at etablere et særligt administrativt tilsyn og dels ved at foreskrive en domstols kendelse angående begært indlæggelse og udskrivelse.

Den moderne lovgivnings hovedøjemed er på den ene side at varetage de sindssyges tarv, beskytte deres formuesrettigheder samt skaffe dem selv en rationel kurbehandling og ordenlig pleje, — men på den anden side tillige at værge samfundet mod den fare, som de sindssyges færd i frihed indebærer. Nutiden er nået langt

med hensyn til den kurative side af sindssygespørgsmålet. Men den sociale side deraf er vistnok endnu langt fra en tilfredsstillende løsning.

Den norske sindssygelov af 1848 har, ligesom tildels også de tilsvarende love i andre lande, i § 20 en udtrykkelig forskrift om, at »ingen sindssyg må forvares sammen med forbrydere«. Denne bestemmelse synes helt gennemført at måtte være til hinder for, at personer, der ved dom er ilagt straf som forbrydere, så længe denne ikke er udstået, behandles sammen med ikke forbryderske sindssyge i de almindelige offentlige eller private asyler.

Er en sådan sammenblanding ulovlig, så har ialfald i denne henseende nød brudt lov. I fængsler og strafanstalter er man ikke således forsynet med sygehusindretninger og personale, at man der kan forpleje sindssyge, og så har man ikke havt andet at gøre end at sende dem til de almindelige sindssygeanstalter, hvor man dog højst nødig har modtaget dem, da asylerne ikke er beregnede og indrettede på at tjene som detentionsanstalter for forbrydere, hvortil kommer, at disse jevnlig er en kilde til forstyrrelse af såvel den almindelige husorden, som af den for de øvrige syge nødvendige ro.

Der kan neppe antages at herske uenighed om, at den nuværende tingenes tilstand må forandres, såvel af hensyn til de forbryderske, som de øvrige sindssyge. Men istandbringelsen af en hensigtsmæssig orden er forbunden med betydelige praktiske vanskeligheder, blandt hvilke de store omkostninger vel ikke mindst har været medvirkende til, at man hos os som i de fleste andre lande ikke er nået videre, end man er. De forbryderske sindssyge må erholde en hensigtsmæssig sygepleje og beskæftigelse samtidig med, at de behandles korrektionelt. Og de for dem indrettede anstalter må være betryggende mod rømningsforsøg og de farlige udslag, man til enhver tid kan vente af de sindssyges, om man så kan sige, forbryderske tilbøjeligheder.

Det er selvsagt, at man, for at få fuldt hensigtspas-

sende anstalter til sindssyge forbrydere og forbryderske sindssyges behandling, må indrette dem fra nyt af særlig dertil, ligesom man må stille det krav, at såvel de ledende som det underordnede personale skal være særlig skikket eller uddannet for anstaltens dobbelte øjemed. Man kan ligesålidt nøje sig med almindelige sygevogtere, som med fangevogtere. Hvadenten man vil lade en sådan anstalt have en aldeles særskilt administration, eller man muligens af økonomiske hensyn vil undergive den fælles administration med en anden straf- eller sindssygeanstalt, må fordringerne til indretning, personale osv. i det store og hele blive de samme. Uden at den er en selvstændig og aldeles afsondret afdeling af strafanstalt eller fængsel eller af almindelig sindssygeanstalt, er en kombination ikke vel mulig. Forbryderasylet kan aldrig gøres til et virkeligt »underbrug« under den ene eller den anden slags anstalt.

Om hvem man skal skaffe plads for eller anbringe i en særlig anstalt for forbryderske sindssyge, ligesom også om klassifikationen i en sådan, viser det sig, at man overalt har vanskeligt ved at opstille nærmere regler. I England, der med hensyn til sindssyge forbryderes behandling er gået i spidsen og uimodsigelig har gjort mest, står man endnu på det standpunkt — efter næsten et helt århundredes praxis —, at man efter administrationens skøn anbringer de forskellige slags sindssyge forbrydere eller forbryderske sindssyge i eller udenfor særanstalt, eftersom det findes hensigtspassende, men har gjort kredsen af dem, der kan falde ind under særbehandling, så omfattende som muligt. Og i andre lande, hvor man er kommen længere end til rent foreløbige undersøgelser og forhandlinger, stiller sagen sig omtrent ligedan.

Man opstiller i almindelighed følgende hovedgrupper af forbryderske sindssyge eller sindssyge forbrydere:

- I. Personer, der, efter at have begaaet forbrydelser i (forudsat) tilregnelig tilstand,

- a. er dømt til straf, som de endnu ikke har udstået ved den tid, da deres sindssygdom viser sig,
  - b. bliver sindssyge, før retslig forfølgning i anledning af deres forbrvdelse er påbegyndt eller tilendebragt.
- II. Personer, der i en på grund af sindssygdom utilregnelig tilstand har begået en i loven som forbrydersk betegnet handling, for hvilken de dog formedelst deres utilregnelighed ikke bliver at straffælde eller at undergive strafferetslig forfølgning.

Skal der for disse grupper gives en betegnelse, kan man benævne den første »sindssyge forbrydere«, den anden »forbryderske sindssyge«. En sådan sondring finder man dog kun delvis gennemført i de fremmede love og lovforslag, der for tiden foreligge om sindssyges behandling.

Denne gruppesondring er imidlertid fra et juridisk synspunkt ufråvigelig nødvendig, og den gør sig gældende på de forskellige lovgivningsområder, om det end ikke overalt træder lige skarpt frem. Særlig viser den sig deri, at de, der har begået handlinger, som er belagte med straf, derfor bliver at drage til ansvar, kun såfremt de ved anledningen har været tilregnelige, ellers ikke. Det medfører i principiel henseende ingen forskel, enten man, som i de fleste landes straffelove, gør valget mellem idømmelsen af lovens fulde straf eller straffefrihed absolut, eller man fastsætter en formildet straf, når tilregneligheden ikke er udelukket, men blot formindsket, som tilfældet er i den svenske, danske, italienske og enkelte andre straffelove. Er angældende erkendt for tilregnelig og idømt straf, men bliver sindssyg før dommens fuldbyrdelse, så udsættes denne som regel (jfr. den norske straffeprocesslovs § 474). Er angældende allerede begyndt at udstå sin straf, da tegn på sindssygdom viser sig, afbryder den derved nødvendiggjorte sygehusbehandling i de fleste lande ikke straffetidens løb*).

*) Se således den norske straffeprocesslovs § 475, hvis slutningsbestemmelse medfører, at de, der simulerer sindssygdom, ikke faar den tid, de som følge deraf tilbringer i sindssygeanstalt, afkortet i straffetiden.

Hvor der haves egne anstalter for sindssyge forbryderes behandling, siger det sig selv, at den i forbryderasylet tilbragte tid medregnes i straffetiden. Hvor det ikke er tilfældet, forholdes der forskellig*). I Holland f. ex. afdrages ikke den tid, der er tilbragt i sindssygeasyl, men det almindeligste er som sagt, at det sker. Praktisk taget medfører det dog neppe stor forskel, enten man regner på den ene eller på den anden måde. Bliver angældende helbredet, sker det i almindelighed på kort tid; og bliver han ikke helbredet, vil man overalt, på grund af sådanne sindssyges formodede farlighed for den offentlige orden og sikkerhed, have adgang til at holde ham indespærret i sindssygeanstalt også efter straffetidens udløb. I England, hvor sindssyge forbryderes behandling er ordnet ved lov, anser man sig ikke afskåret fra at holde sindssyge, der har begået drab og desl., i forvaring for hele levetiden, selv om angældende kan erklæres for helbredet.

Man har dog ved benådning og betinget eller ubetinget løsladelse, af sindssyge- som af strafanstalt, adgang til at regulere indespærringstiden uden hensyn til den angældende overgåede straffedom. Det kan ikke nægtes, at de sindssyge forbryderes og forbryderske sindssyges behandling, endog hvor den er nærmere bestemt ved lovgivningen, ser temmelig vilkårlig ud. Man har ikke blot sådanne ubestemte indespærringsdomme, som fra flere hold forlænges overfor de uforbederlige recidivister; men man har endnu mangesteds adgang til gennem administrative dekreter at holde farlige sindssyge indespærrede for hele levetiden. Hvor lovgivningen har ordnet forholdet eller en ordning forberedes, beholder de administrative dekreter den dominerende betydning og indflydelse. For at betrygge mod magtmisbrug har man vistnok i større og mindre udstrækning opstillet regler om de judicielle myndigheders indgriben. Men

*) Spørgsmålet om straffetidens beregning for sindssyge var et af de emner, som forelå til behandling ved den i 1895 afholdte internationale fængselskongres i Paris (2den afdeling, emne 8).

hvorledes denne så sker, bliver den ikke andet end et lidet virksomt korrektiv overfor uberettigede forføjninger fra administrationens side. Domstolenes kendelse har man ikke ladet træde istedenfor.

Overfor gruppe I b vil straffelovens anvendelse være suspenderet, indtil det viser sig, om angældende bliver helbredet. Straffens præskription er som regel ikke udelukket, om grunden til, at angældende ikke forfølges, er sindssygdom.

Overfor gruppe II er enhver forfølgning til strafs lidelse udelukket*). De, der har handlet i utilregnelig tilstand, falder alene ind under lovgivningen om sindssyges behandling og forskrifterne om, hvorledes der skal drages omsorg for, at sindssyge ikke får adgang til at skade sig selv eller andre eller til at forstyrre den offentlige orden og velanstændighed. Det sker for tiden næsten overalt gennem foranstaltninger af det almindelige sikkerhedspoliti eller af administrative myndigheder. Noget tilsyn fra disses side med dem, man på den måde har foranstaltet indlagt, når de som helbredede udskrives, er i almindelighed ikke påbudt. Politiet må naturligvis beholde sin myndighed til at træffe (foreløbige) forføjninger til at få sat farlige sindssyge i forvaring, selv om de særskilte bestemmelser i lovgivningen tillægger domstolene eller andre myndigheder at afgøre, hvorledes forbryderske sindssyge bliver at behandle.

Medens man ved spørgsmål, om lovens straf skal anvendes, må tage afgørende hensyn til, hvorvidt angældendes villie, har fået sit udtryk i en som forbrydersk betegnet handling, ø: om den forbryderske villie i større eller mindre udstrækning er realiseret, kan dette ikke anses nødvendigt

*) På grund af de sindssyges abnorme opfattelses- og erkendelses-evne kan det måske tænkes, at de kan være at anse for tilregnelige med hensyn til selve den forbryderske gerning, men at de ikke er i stand til at opfatte de almindelige strafonder. For sådanne tilfælde kunde der vel være spørgsmål om istedetfor lovens straf, efter retslig kendelse, under ophold i sindssygeanstalt at anvende et eller andet korrektiv, som den sindssyge kan opfatte og erkende.

ved foranstaltninger til at forebygge skadegørende handlinger fra sindssyges side. Selv om angældende ikke er nået videre end til forberedende handlinger, der ikke kan belægges med straf, må den sindssyge, der virkelig har lagt farlige tilbøjeligheder for dagen, ubetinget henføres til gruppe II. Enten den sindssyge er på fri fod eller opholder sig i sindssyge- eller anden anstalt i det øjeblik, da han begår den gerning, der bringer ham ind under kategorien forbrydersk, må være ligegyldigt.

7. forordet

Angående forbryderske sindssyges behandling foreligger en ganske overordenlig righoldig literatur, til hvilken dog lægerne næsten udelukkende har været de bidragydende. Alle forfattere stemmer overens derom, at der må gøres mere fra statens side, end der i de fleste lande hidtil er gjort. Der kræves også gennemgående oprettelse af særanstalter for forbryderske sindssyge, hvor de kan erholde en efter deres forskellige tilstand afpasset behandling og pleje. Med hensyn til behandlingsmåden, de internerede sindssyges klassifikation og den derved nødvendiggjorte indbyrdes afsondring, er det imidlertid selvsagt, at psykiatrikerne tager hensyn til andre forhold end dem, der af lovgivningen, som anført, opstilles eller må opstilles som bestemmende med hensyn til spørgsmålet om de angældendes behandling som forbryderske sindssyge eller sindssyge forbrydere. Fra et rent juridisk og altså også rent retsmedicinsk synspunkt er en sondring mellem dem, der i gerningsøjeblikket var, og dem, der ikke var tilregnelige, af største betydning. Men har man konstateret sindssygdom, og det er givet, at angældende er at behandle som sindssyg, vil den behandlende psykiatiker føle den lov-mæssige gruppebegrænsning som en tvang, som han vil søge at frigøre sig for, selv om han ikke kan se bort fra den. I og for sig vil vistnok også begrænsningen i mange tilfælde være rent flydende. Diagnosen, der ved den retsmedicinske undersøgelse ofte kan være særlig vanskelig, når man står overfor grove misdædere, må stilles ikke

alene for iagttagelsesøjeblikket, men tillige — og det mangen gang rent hypothetisk — for gerningsøjeblikket. Resultatet kan jo blive, at angældende ved anledningen var utilregnelig som sindssyg, men senere er bleven helbredet, eller omvendt, at han var tilregnelig, men senere er bleven angreben af sindssygdom. Men det almindelige vil dog være, at der ikke konstateres nogen forandring i angældendes mentale tilstand fra gerningsøjeblikket og til undersøgelsen. På de mulig foreliggende prov af ikke sagkyndige vidner angående angældendes opførsel og forhold under og lige efter gerningen har man ikke let for at bygge pålidelige slutninger angående tilregnelighedsforholdet. De indicier, man kan have at holde sig til, refererer sig til dels ikke sjelden til selve gerningen, f. ex. når man af dens aldeles uforklarlige motiv slutter, at angældende var sindssyg; og lader man betragtninger, udledede af formodede familiedispositioner eller af angældendes tidligere anfald af sindssygdom, syfilis eller epilepsi, osv., være afgørende, passer de heraf dragne slutninger ligeså godt på gernings- som på iagttagelsesøjeblikket. Men hovedvægten vil og må man vel i almindelighed lægge på undersøgelsen af angældendes status præsens, og så slutter man sig derefter til tilstanden i gerningsøjeblikket.

Når psykiatrikeren har afgivet sin retsmedicinske erklæring og som behandlende læge står overfor den sindssyge, vil han, som sagt, søge at frigøre sig for den lovmæssige sondrings tvang. Han vil ikke lade sig afholde fra at behandle ens eller på forskellig måde to sindssyge, fordi den ene tilhører gruppe I og den anden II, eller begge henhører under samme gruppe. Som det synes, har lovgivningen overalt fundet en sondring mellem de to hovedgrupper nødvendig i særanstalter for forbryderske sindssyge og sindssyge forbrydere. Men ved siden af denne sondring, eller betingende en yderligere, vil lægernes opfatning af de krav, som den rationelle behandling og pleje stiller, føre til oprettelse af underafdelinger. Jo flere be-

handlingsklasser de opstiller, des flere sådanne afdelinger får man. Formodede simulanter og de, der er under observation på grund af herskende tvivl om deres tilregnelighed, hvadenten de selv påstår at være tilregnelige eller ej, findes i almindelighed at burde holdes for sig selv, om de indlægges i anstalt for sindssyge forbrydere eller forbryderske sindssyge.

I de sidste decennier har spørgsmålet om en særlig behandling af forbryderske sindssyge været genstand for drøftelse under en række af fornemmelig lægevidenskabelige kongresser. Lejlighedsvis blev det også berørt ved den internationale fængselskongres i St. Petersborg. Mere omfattende og betydningsfulde er de forhandlinger, der fandt sted under den kriminal-anthropologiske kongres i Bryssel i 1892 og senest ved den internationale fængselskongres i Paris i 1895.

Endnu foreligger der alene for Storbritannien og Irland og enkelte af de nordamerikanske Fristater en lovmæssig og gennemført ordning af de forbryderske sindssyge og sindssyge forbryderes anbringelse i særegne ^(Brodmængdelanstalt) anstalter. I Frankrige har man gennem administrativ foranstaltning oprettet en særegen afdeling for sindssyge mandsfanger i Gaillon strafanstalt, hvorhos der gennem en årrække har foreligget udkast til lovbestemmelser, der venter på at blive vedtagne. I Belgien og Luxemburg er oprettelsen af særanstalter for forbryderske sindssyge overladt til styrelsens bestemmelse. Sådanne er imidlertid ikke istandbragte, hvorimod man har indskrænket sig til i visse sindssygeanstalter at udskille særegne afdelinger for forbryderske sindssyge, en ordning, som man dog igen tænker på at forlade. I Italien har man allerede længe haft særlige anstalter for sådanne sindssyge. De har dog mere karakteren af sindssygefængsler end forbryderasyler. Den lovmæssige ordning af forbryderske sindssyges behandling lader måske endnu vente på sig i nogen tid.

I andre lande gælder omtrent de samme regler som i

Norge angående sindssyge forbrydere og forbryderske sindssyges behandling i de almindelige sindssygeanstalter efter foranstaltning af politiet eller andre administrative myndigheder*). Alene i det tyske rige, hvor forskrifterne herom iøvrigt henhører under de enkelte staters lovgivning, har man i Preussen og Baden istandbragt særlige sindssygefængsler i de dertil indrettede afdelinger af moabit-fængslet i Berlin og strafanstalten Bruchsal i Baden.

Sveriges stadga angående sinnesjuka af 2den november 1883 går ud fra som givet, at sindssyge forbrydere ligesom andre sindssyge må blive at indlægge i de almindelige sindssygeanstalter. Ifølge kgl. brev af 9de Marts og Svea hofrätts univ. af 12te april 1826, jfr. den nysnævnte stadga §§ 23 og 26, skal dommeren, når en for en forbrydelse tiltalt person angives at være eller ved gerningens forøvelse at have været sindssyg, indhente sagkyndiges erklæring; og såfremt en om en forbrydelse overbeviset person ikke bliver straffældt som utilregnelig på grund af sindssygdom, bliver han at overgive til vedkommende myndighed for, at denne skal sørge for, at han ikke bliver farlig for den almindelige sikkerhed, hvilket da sker gennem indlæggelse i almindelig sindssygeanstalt.

Afgørelsen af spørgsmålet om udskrivelse af indlagte sindssyge straffanger eller af personer, der i sindssygdom har begået en forbrydelse, er tillagt vedkommende anstalts direktion. I tilfælde af, at det bestemmes, at angældende skal udskrives, bliver beslutningen dog at undergive overdirektionens approbation (se stadgans § 47).

I Danmark er ligesålidt som i Sverige nogen særlig

*) I Norge har man siden 1894 et tilsprang til en særanstalt for forbryderske sindssyge, idet man har omdannet en afdeling af den gamle strafanstalt i Trondhjem til et mindre sindssygefængsel eller forbryderasyl, der foreløbig står under den norske fængselsstyrelses (og ikke under medicinalstyrelsens) forvaltning. Bestemmelse om indlæggelsen afgives for hver gang af det norske justitsdepartement.

anstalt for forbryderske sindssyge eller sindssyge forbrydere*). Spørgsmålet om sådannes særlige behandling har i ikke liden udstrækning været genstand for drøftelse. Nogen udsigt til, at staten gennem ændringer i lovgivningen eller ved oprettelsen af særanstalt kommer til at hidføre en bedre orden end den forhåndenværende, er der dog ikke.

Viser det sig under forundersøgelse eller en til strafferetlig forfølgning af en forbrydelse anlagt sag, at angældende er sindssyg, frafaldes gerne ved mindre forbrydelser tiltale på betingelse af, at han anbringes i asyl for egen (familiens) eller fattigvæsenets regning. Er sagen mere betydelig, eller står man overfor en recidivist, stilles sagen i bero, indtil behørig lægeerklæring foreligger. Går denne da ud på, at angældendes sygdom snart kan ventes hævet, oppebier man helbredelsen, ellers fremmes sagen til doms. Bliver angældende domfældt, medfører sindssygdommen udsettelse af dommens fuldbyrdelse.

Den danske almindelige borgerlige straffelov af 10de februar 1866, § 38 lader handlinger være straffri, som foretages af personer, der er afsindige, eller hvis forstandsevner er enten så mangelfuldt udviklede eller så rokkede og forstyrrede, at de ikke kan antages at være sig handlingens strafbarhed bevidst. Samme § 38's 2den del lyder således: »Forsåvidt der i sådan anledning anlægges sag, kan det i dommen bestemmes, at der mod den pågældende skal træffes sikkerhedsforanstaltninger, hvilke dog igen ad øvrighedsvejen kan ophæves, når de efter indhentet lægeerklæring ikke længere findes nødvendige«.

Er det utvivlsomt, at angældende var utilregnelig på grund af sindssygdom, rejses der ikke tiltale. Udkræves sikkerhedsforanstaltninger, anlægges sag til erhvervelse af

---

*) Strafanstalterne har i Danmark som andetsteds meget vanskeligt for at få anbragt de sindssyge fanger. På grund heraf har man i celleanstalten Vridsløselille indrettet et rum til midlertidig anbringelse af sindssyge, som man her har haft megen anvendelse for.

sådan dom, som ovenfor antydet. I henhold dertil anbringes angældende ved politiets foranstaltning i sindssygeanstalt. Udgifterne ved behandlingen udredes som almindelige delinkventudgifter.

Forbrydere, der bliver sindssyge under straffens fuldbyrdelse, anbringes i sindssygeanstalt ved pågældende straffanstalts forføjning og behandles for dennes regning indtil straffetidens udløb. Den efter straffuldbyrdelsens påbegyndelse i en sindssygeanstalt tilbragte tid regnes altid som udstået frihedsstraf.

Personer, der, uden at have begået strafbare handlinger, må betragtes som farlige for den almindelige orden og sikkerhed, anses politiet berettiget til at foranstalte indlagt i asyl for vedkommendes egen, eventuelt fattigvæsenets regning.

Den hollandske lov om sindssyges behandling af 27de april 1884 berettiger dommeren i kriminal- og politisager til at fastsætte, at den, der fritages for straf for en handling, som på grund af sygelig forstyrrelse af hans forstandsevne ikke kan tilregnes ham, i et år skal indlægges i sindssygeanstalt. I Holland påtænkes oprettet særanstalt for sindssyge forbrydere og forbryderske sindssyge.

I Schweiz har man i et par kantoners lovgivning bestemmelser om sådanne sindssyges anbringelse; men der er ingen særanstalt for deres behandling. Pladsen tilstedes desværre ikke her at indtage indberetningens omfattende oversigter over Storbritanien og Irland, de nordamerikanske Fristater, Belgien og Luxemburg samt Frankrig og Italien. For de sidste landes vedkommende hidsættes følgende uddrag.

Frankrige.

Samtidig med den bevægelse, som ved slutningen af forrige århundrede gjorde sig gældende i England, Italien

og andre lande til bedste for de sindssyge, begyndte man også i Frankrig på forskellig måde at tage sig af dem*).

Da det var blevet bekendt, at de berygtede *lettres cachet* også delvis var benyttet for at indespærre »sindsforvirrede«, udfærdigedes der i 1790 en lov om, at personer, der var indespærrede formedelst afsindighed, inden 3 måneders forløb af prokurørerne skulde fremstilles for en domstol og examineres i de brugelige former og i tilfælde efter dens anordning undersøges af læge, der skulde udtale sig om de »syges« tilstand, for at de enten skulde kunne frigives eller anbringes til pleje i et hospital. Denne lov var, som det vil ses, blot anvendelig på det daværende sindssyge belæg i fængslerne.

I 1790 og 1791 udfærdigedes lovbestemmelser, sigtende til at forhindre, at farlige sindssyge gik løse omkring**): Man har en række af ministerielle rundskrivelser og desl. angående forbedring af de sindssyges forhold, men først den endnu gældende lov af 30te juni 1838 bragte det dertil, at de sindssyge blev sikrede en ordenlig behandling ved påbud om oprettelse af offentlige asyler, under statsmyndighedernes tilsyn og forskrifter til beskyttelse mod mulige forsøg på at krænke den personlige frihed ved indespærring i sindssygeanstalt, idet en judiciel kendelse gjordes fornøden for at kunne efterkomme privates begæring om sindssyges indlæggelse.

Loven af 1838 art. 18 overlader til præfekterne at anordne indlæggelse i asyl af enhver person, hvis sindssyge tilstand var til forstyrrelse for den offenlige orden eller medførte fare for den personlige sikkerhed. Præfekterne

---

*) Om Frankrig end ikke, som det af og til anføres, kan betragtes som banebrydende for en rationel behandling og pleje af de sindssyge, så er det vistnok det første land, hvor lovgivningen har benævnt dem »syge« (malades).

***) Disse lovbestemmelser optoges i Napoleons kodifikation, der iøvrigt indskrænkede sig til at gøre sindssyge umyndige (code civil art. 489 flg.). Jfr. ovenst. S. 19.

kan derhos efter art. 21 træffe bestemmelse om, at en på almindelig måde i asyl indlagt syg, hvis mentale tilstand er af lignende beskaffenhed, ikke skal sættes i frihed uden præfektens samtykke. Den sidstnævnte bestemmelse bringes meget lidet i anvendelse, og i det hele taget foregår udskrivning af selv farlige forbryderske sindssyge rask væk, såsnart der er indtrådt kendelig bedring, da asylerne, der, som bekendt, i Frankrig er departementale, bestandig har efterspørgsel efter pladser.

Under forhandlingerne i nationalforsamlingen angående loven af 1838 fremkom der flere forslag om særlige bestemmelser angående forbrydere, der var frifundne på grund af deres mentale tilstand. Men de blev ikke vedtagne, fordi man frygtede for at stille dommerne, der i tilfælde skulde træffe bestemmelse om den frifundnes behandling, overfor vanskeligheder, idet de jo vilde være nødt til, trods den frifindende jurykendelse, hvis motiver loven ikke tillod dem at få at vide*), at lade den frifundne indespærre. Der er senere hen i brochurer og på anden måde fremsat forlangende om at få fyldt det beklagelige hul, som alle ere enige om, at der er med hensyn til sindssyge forbrydere i den franske lovgivning, men endnu uden resultat.

Efterat man i slutningen af 60-årene havde begyndt alvorlig at tænke på at revidere den hele sindssygelov, er spørgsmålet om sindssyge forbryderes behandling trådt mere i forgrunden. Det har været meget indgående drøftet i parlamentariske og extraparlamentariske kommissioner og komiteer og på en række af særlig videnskabelige kongresser, og det bekendte *société de législation comparée* ligesom også *la société générale des prisons* i Paris har efter grundige undersøgelser af fremmede staters lovgivning sidst i 70-årene afgivet motiverede forslag til en ordning. Et af Gambetta

---

*) Juryen har ikke i Frankrige som i Norge (straffeprocelseslovens § 345, 2den del) adgang til at udtale sig, om den har kendt ikke skyldig på grund af sindssygdom.

og Magnin kort før den sidste fransk-tyske krigs udbrud fremsat forslag, der efterhånden efterfulgtes af flere lignende private forslag til en hel ny sindssygelov, gjordes til genstand for behandling af en regeringskommission, hvis arbejde dog blev afbrudt af de politiske begivenheder i 1870. Efter en fornyet grundig kommissionsbehandling fremsatte regeringen i 1882 et forslag til en ny sindssygelov. I dette forslag er bibeholdt de ældre bestemmelser om præfekternes befatning med indlæggelse og fortsat indespærring i asyler af sindssyge, der truer den offentlige orden og den almindelige sikkerhed, jfr. ovenfor. Forslaget havde imidlertid en hel ny 3die afdeling betitlet: »Om straffældte personer, som bliver sindssyge og såkaldte forbryderske sindssyge«. Denne indeholder i 3 artikler, 32—34, forskrifter angående sindssyge straffangers anbringelse i tilfælde i en særegen afdeling for sådanne i en strafanstalt og om overladelse til de administrative myndigheders forfølgning af dem, der har været sigtede eller tiltalte for forbrydelser, om de bliver fri for straf eller retsforfølgning på grund af sindssygdom, samt endelig om oprettelse af et eller flere særlige sindssyge-asyler for sådanne personer og for dømte forbrydere, der efter straffetidens udløb af indenrigsministeren bestemmes fremdeles at skulle holdes fast, og derhos for sindssyge, der under ophold i almindeligt asyl begår en grovere volds-handling mod en person.

Senatet, som regeringens forslag først forelagdes, nedsatte en komite, der tog sig sit hverv meget grundig. Dens indstilling afgaves i 1884*), men kom først under behandling over 2 år efter. I marts 1887 vedtog senatet efter 17 møders forhandlinger en lovbeslutning, der i flere punkter, bl. a. også med hensyn til sindssyge forbryderes behandling, var afvigende fra regeringens forslag. Denne havde dog allerede på forhånd under debatterne og komite-

---

*) Indstillingen med bilag optager 2 svære bind på tilsammen henved 1600 kvartsider.

forhandlingerne i det væsenlige tiltrådt ændringerne, og i juni 1887 forelagde den loven for deputeretkammeret. Dette nedsatte en komite til sagens forberedelse, og fra denne fremkom en indstilling, som dog ikke kom under behandling, da legislaturperioden strax efter dens afgivelse var forbi*).

For at påskynde sagens behandling fremsatte den deputerede Joseph Reinach i slutningen af 1890 senatsbeslutningen som privat forslag, dog med endel mindre forandringer. Fra 1891 foreligger en indstilling afgiven af en komite, nedsat af det kammer, hvis funktionstid i år (1893) udløber. Men der er liden sandsynlighed for, at denne indstilling mere end den af 1889 når frem til at blive behandlet. Den stemmer imidlertid i alt væsentlig med senatsbeslutningen, og det er derfor at antage, at den vordende lov kommer til at blive af samme indhold.

Bestemmelserne om sindssyge forbrydere og forbryderske sindssyge er — bortset fra de artikler, der omhandler præfekternes myndighed til at lade de for den offentlige sikkerhed og orden farlige sindssyge indespærre — efter udkastet i deputeretkammerets komiteindstilling sålydende (de derved skete tillæg til senatsbeslutningen er tilføjede i klammer [—]):

Afdeling III.

Om straffældte, der erklæres for sindssyge, og såkaldte forbryderske sindssyge samt om dem, der er under strafferetslig forfølgning, men formodes at være sindssyge og undergives retsmedicinsk undersøgelse.

Art. 36 [35].

Personer, af det ene eller andet køn, dømte til van-

*) Et kammer, fremgået af nye valg, kan ikke behandle en efterladt indstilling fra forrige valgperiode, men må nedsætte ny komite til sagens forberedelse.

ærende straf på person*) eller til korrektiv straf**). højere end et års fængsel, og som efter strafanstaltlægens udtalelse om deres mentale tilstand erkendes for sindssyge, medens de udstår sin straf, — bliver efter indhentet erklæring fra lægeinspektøren for det departement, i hvilket strafanstalten er beliggende, at føre til særlig strafanstaltsafdeling for sindssyge og at holde indespærret der, indtil de er helbredede eller straffetiden er udløben.

[Andre straffældte, som bliver sindssyge, indsendes til det departementale asyl efter ordre af indenrigsministeren].

Art. 37 [36].

Til de administrative myndigheders forføljning overlades for at indlægges i en sindssygeanstalt — nedenangivne, forsåvidt deres mentale tilstand virker forstyrrende for den offentlige orden, velanstændighed og ro, eller medfører fare for dem selv, — om fornødiges efter gentagen undersøgelse:

1. Enhver sigtet (*inculpé*), overfor hvem der, på grund af hans mentale tilstand, er afgiven kendelse eller beslutning om indstilling af påbegyndt retsforføljning.
2. Enhver tiltalt, der har været under politiretlig forføljning, men er bleven frifunden som utilregnelig på grund af hans mentale tilstand.
3. Enhver tiltalt (*accusé ou prévenu*), der har været under forføljning ved assiseret eller krigsret, men som er bleven kendt ikke skyldig, såfremt det af forhandlingerne fremgår, at han var utilregnelig på grund af sin mentale tilstand.

---

*) *Peines afflictives et infamantes* er efter den franske straffelovbogs art. 7: dødsstraf, livsvarigt og tidsbestemt strafarbejde (*travaux forcés*), (livsvarig) deportation til en koloni, fæstningsarrest (*détention*) og tvangsarbejdsfængsel (*réclusion*). I det foreliggende kommissionsudkast til ny fransk straffelovbog (den alm. del) er sløjft den legale karakteristik af visse straffe som vanærende.

**) »Korrektionelle straffe« er efter straffelovbogens art. 9: Tidsbestemt fængsel, frakendelse af visse borgerrettigheder for en bestemt tid — samt bøder.

I disse tilfælde skal den beslutning, dom eller kendelse, der bestemmer, at retsforfølgningen skal indstilles, eller udtaler frifindelsen — assiseretten afgiver i tilfælde af frifindende juryverdikt en særskilt kendelse —, henvide spørgsmålet om den sigtedes eller tiltaltes videre behandling til stedets civildomstol, der udenfor offentligt retsmøde (*en chambre du conseil*) træffer bestemmelse [med den hast, hvormed der gås frem ved summarisk domsbehandling] som foreskrevet i art. 19 [18] Punkt 2*).

Indtil civildomstolens afgørelse er falden, bliver den

*) Det foreliggende franske lovudkast indeholder meget omfattende bestemmelser for at betrygge mod vilkårlige indespærringer af personer, der ikke er sindssyge. Indlæggelsesandragende skal af den, der begærer den sindssyge indlagt, ske skriftlig, med nøjagtige angivelser af den sindssyges personalia, og på forhånd forevises fredsdommeren, mairen eller politikommissæren. I hastværkstilfælde kan denne forevisning ske bagefter, dog inden 48 timer efter indlæggelsen. Andragendet skal være ledsaget af en omstændelig lægeerklæring. (I hastværkstilfælde godtages en mere summarisk, men der skal da inden 48 timer afgives en fuldstændig erklæring). Inden 48 timer skal asyllets direktør sende indberetning om den sindssyges indlæggelse tilligemed afskrift af indlæggelsesandragendet og den samme ledsagende lægeerklæring og en udtalelse fra asyllets læge til stedets præfekt og til republikkens prokurør på den sindssyges hjemsted og på det sted, hvor asylet er beliggende. Efter 14 dages forløb indsender asyldirektøren en ny erklæring fra asyllets læge angående den sindssyges tilstand til de samme personer.

Derefter har prokurøren i henhold til udkastets art. 19 [18] uopholdelig at tilstille [formanden i] civildomstolen på det sted, hvor asylet er beliggende, de forskellige dokumenter.

2det punkt i art. 19 [18] er sålydende: »domstolen[s formand] træffer (ordene „*en chambre du conseil*« er udeladte af deputeretkammerets komite) bestemmelse [som foreskrevet for sager, der skal behandles summarisk og] med hast, angående hvorvidt den indlagte person fremdeles skal blive i asylet eller udskrives«.

Domstolen kan, om den finder fornødent, erhverve yderligere lægeerklæringer.

formodede sindssyge holdt indespærret i et af de lokaler eller etableringer, der omhandles i art. 40 [39] nedenfor.

Art. 38 [37].

Staten lader for de såkaldte forbryderske sindssyge af det ene eller andet køn opføre eller indrette ét eller flere særegne asyler, hvori anbringes efter indenrigsministerens ordre de sindssyge, der i overensstemmelse med art. 37 [36] er overladte til de administrative myndigheders forfølgning.

Ligeledes kan ifølge indenrigsministerens bestemmelse, efter forslag af den almindelige overtilsynskomite for de sindssyge, sammesteds indlægges:

1. sindssyge, som under ophold i almindeligt asyl dersteds har begået en handling, der efter loven er en forbrydelse (*crime ou délit*) mod person.
- 3.*) [2]. De i art. 36 [35] omhandlede dømte sindssyge, når indenrigsministeren ved udløbet af deres straffetid finder det farligt enten at sætte dem i frihed eller anbringe dem i departementalt asyl.

Enhver sindssyg, der er under behandling i særskilt asyl, oprettet i henhold til denne art., kan overføres til departementalt asyl, efter ordre af indenrigsministeren, afgiven i henhold til begrundet forslag af den behandlende læge og efter indhentet betænkning af den almindelige overtilsynskomite.

Art. 39 [38].

Når begæring fremkommer om udskrivning af sindssyg, indlagt i henhold til art. 36 [35] og 37 [36], skal den behandlende læge afgive en erklæring om, hvorvidt angældende er helbredet eller ikke, og i første tilfælde, om der er eller ikke er berettiget grund til at vente tilbagefald.

---

*) Senatsbeslutningen har i art. 38 et punkt 2 sålydende:

2. »De, der er dømte til en korrektional straf, mindre end et års fængsel, og som bliver sindssyge, medens de udstår sin straf«. I overensstemmelse med den foreslåede tilføjelse til art. 36 [35] har deputeretkammerets komite foreslået dette punkt udeladt.

Begæringen og den ovennævnte erklæring —*) henvises til civildomstolen, der udenfor almindeligt retsmøde (*en chambre du conseil*) træffer afgørelse i overensstemmelse med art. 48 [47] nedenfor.

Hvis retten ikke tillader den begærede udskrivning, kan den bestemme, at der ikke skal tilstedes fornyet undersøgelse før ved udløbet af et vist tidsrum, der dog ikke må være længere end et år.

Indrømmet tilladelse til at udskrives er tilbagekaldelig og kan alene være betinget. Den udskrevne er da undergiven de forskrifter om tilsyn, som retten efter omstændighederne måtte fastsætte for hvert enkelt tilfælde. Hvis de opstillede betingelser ikke fyldestgøres, eller der opstår grund til frygt for tilbagefald, skal angældende igen ufortøvet indlægges i asylet i overensstemmelse med forskrifterne i art. 15 [14] og 28 [27] i denne lov**).

Art. 40 [39].

Når en for en forbrydelse sigtet person formodes sindssyg, kan den foreskrevne undersøgelse, for at bestemme hans mentale tilstand, finde sted enten i observationsafdeling eller i midlertidig interneringsrum, som måtte være indrettet i hospital eller sygehus i henhold til art. 34 [33] i denne lov***) eller i offentligt sindssygeasyl eller privat-

*) Her er i senatsbeslutningen indskudt: — »ledsaget af departementsinspektørens begrundede udtalelse«. Deputeretkammerets komite har foreslået de af senatet besluttede lægeinspektørposter for hvert departement sløjfede, væsenlig fordi man frygtede for, at man med de honorarer, som departementerne vilde bevilge, ikke kunde få andre end begyndende sindssygelæger som ansøgere, og derved vilde den effektive nytte falde bort.

**) Angår politiets medvirkning i tilfælde ved indlæggelser.

***) Art. 34 [33] bestemmer, at i enhver departementshovedstad, som er sæde for en domstol, og hvor der ikke findes offentligt sindssygeasyl, skal stedets civile sygehus eller hospital, som midlertidig har at modtage de sindssyge, der indlægges af de civile myndigheder som farlige for den offentlige sikkerhed, orden og velanstændighed, — være forpligtet til at indrette og istandbringe

asyl, der tjener som sådant, forsåvidt den opnævnte eller en af de opnævnte sagkyndige er indretningens læge.

Indlæggelse af en person, der formodes at være sindssyg, finder sted efter præfektens bestemmelse, tagen i henhold til de retslige myndigheders udtalelse.

Hvis undersøgelse finder sted i et sindssygeasyl, kan angældende igen bringes tilbage til fængslet efter præfektens ordre, når anstaltens bestyrer derom indgiver begæring, under påberåbelse af sikkerheds- eller andre gyldige hensyn.

Afdeling IV.

Om udgifter og indtægter ved sindssyges behandling.

Art. 41 [40].

Omkostningerne ved forplejning af dem, der omhandles i art. 38 [37] 1 og 3 [2], i særlig for sådanne indrettet statsasyl, udredes af de departementer, hvor de angældende er hjemhørende, dog ikke udover beløbet af den daglige betaling, som ethvert af departementerne erlægger for sine almindelige sindssyge.

De mulige merudgifter og transportomkostninger påhviler staten.

Forplejningen af de i art. 36 [35] (i senatbeslutningen er her tilføjet: og 38 [37] 2) omhandlede sindssyge, der er under straffedom, påhviler i sin helhed fængselsstyrelsen.

Det samme er tilfældet med omkostningerne ved forplejningen af dem, der, for at underkastes retsmedicinsk undersøgelse, i overensstemmelse med art. 40 [39] ovenfor indlægges i sindssygeasyl, observationsafdeling eller midlertidig interneringslokale, indtil der er truffet bestemmelse angående den retsforfølgning, der er indledet mod dem.

---

et observations- og interneringslokale, bestemt til midlertidig at modtage sindssyge, der endnu ikke har kunnet anbringes i asyl eller er under transport til et sådant, — samt til at modtage forbrydere, der formodes at være sindssyge, under den retslig bestemte observation og lægeundersøgelse.

Afdeling V.

Almindelige bestemmelser angående dem, der er indlagte i sindssygeasyler.

Art. 48 [47]

Enhver [ikke umyndiggjort] person, der holdes i sindssygeanstalt, kan til hvilkensomhelst tid henvende sig til den civile domstol på det sted, hvor anstalten er beliggende, og retten kan da, om den, efter at have indhentet de fornødne oplysninger, finder grund dertil, anordne, at angældende ufortøvet udskrives. (Derhos indeholder artiklen forskellige processuelle detaljer. Det bemærkes iøvrigt, at retten til at forlange lignende kendelse står åben for den, der har begært indlæggelsen, den, der midlertidig bestyrer den angældendes formue, den offentlige påtalemyndighed og en hvilkensomhelst anden person. Er angældende umyndiggjort, er alene han selv, hans værge og den offentlige påtalemyndighed berettiget til at begære udskrivningskendelse).

Italien.

I de sidste 20 år har spørgsmålet om de forbryderske sindssyges behandling været genstand for indgående drøftelse i Italien. I dette land ligesom i Frankrig er den lovmæssige ordning sat i forbindelse med en omarbejdelse af den hele sindssygelovgivning. På grund af de mange finansielle og andre hensyn, som her gør sig gældende, lader også ordningen af de sindssyge forbryderes forhold vente på sig.

Den italienske straffelovbog af 30te juni 1889 erklærer i art. 46 den for straffri, der ved den forbryderske handling forøvelse var så sindsforvirret, at han ikke var sig bevidst, eller var ude af stand til frit at bestemme sin handlemåde. Art. 47 bestemmer, at om angældendes sinds-

tilstand var sådan, at den væsenlig formindskede tilregneligheden uden dog at udelukke den, bliver straffen at formilde efter en i artiklen nærmere angiven regel. For den, der helt fritages for straf, bestemmer art. 46 i slutningen, at dommeren, om han anser den frifundnes løsladelse for farlig, skal overgive ham til den myndighed, der efter lovgivningen er kompetent til at træffe afgørelse derom. I det i art. 47 omhandlede tilfælde kan dommeren anordne, at frihedsstraf skal udstås i en særegen slags anstalt (*casa di custodia*).

Angående den nye straffelovbogs ikrafttræden udfærdigedes en kongelig anordning, hvis art. 13 og 14 fastsætter, at domstedets civildomstol har at træffe den fornødne afgørelse om den frifundnes behandling; imidlertid skal han overgives til politiet, der anbringer ham i en sindssygeanstalt.

Når en, der er frifunden på grund af sindssygdom, af retten er besluttet indlagt i en sindssygeanstalt, tilkommer det samme ret at afgive kendelse om hans senere løsladelse.

Udenfor de tilfælde, som går ind under straffelovbogens art. 46 og art. 13 og 14 i kgl. anordning af 1ste december 1889, er de for den almindelige sikkerhed farlige sindssyges indespærring i sindssygeasyl genstand for de administrative myndigheders forfølgning. Overfor en sindssyg stilles en mulig påbegyndt retsforfølgning i bero. Var angældende ikke arresteret, indskrænker den offentlige påtalemyndighed sig til fra tid til anden at forhøre sig om den sindssyges tilstand. Viser en arrestant, der er sigtet for en forbrydelse, tegn på sindssygdom, lader påtalemyndigheden ham undersøge ved to læger. Er der grund til at formode, at der foreligger simulation eller blot en forbigående sindsforvirring, anbringes angældende i særligt sygelokale i fængslet. Viser sindssygdommen sig at være virkelig, overgiver påtalemyndigheden ham til politiet, der lader ham anbringe i et sindssygeasyl, hvis bestyrer bliver at underrette om den

påbegyndte retsforfølgning. Når angældende bliver helbredet, tages sagen mod ham igen op.

I 1877 fremlagde den italienske indenrigsminister Nicotera for nationalforsamlingen et lovforslag angående sindssyge og anstalter for forbryderske sindssyge; men hverken dette eller de senere tildels modificerede regeringsforslag af 1881 og 1884 opnåede at blive vedtagne. Efter et fornyet regeringsforslag af 1891 har senatet i begyndelsen af 1892 vedtaget en lovbeslutning, som regeringen har akcepteret og forelagt deputeretkammeret. Da den af dette nedsatte komite har indstillet loven til bifald, uforandret som den er vedtagen af senatet, er der al sandsynlighed for, at den foreliggende senatsbeslutning bliver lov. Dens kapitel X er sålydende:

Kapitel X.

Judicielle sindssygeanstalter (*manicomi giudiziari*).

Art. 38. I de judicielle sindssygeanstalter i de i art. 26*) omhandlede afdelinger bliver at indlægges:

- a. Forbrydere, som bliver sindssyge efter at være dømt til straf, efter forløbet af en observationsperiode, der tilbringes i særskilte dertil bestemte fængselslokaler;
- b. Strafskyldige (*giudicabili*), som de judicielle myndigheder anser det for nødvendigt at sende til judicial sindssygeanstalt til iagttagelse af deres mentale tilstand eller for at få bragt deres åndelige udviklingsstandpunkt på det rene;

---

*) Art. 26 bestemmer: »Enhver offentlig sindssygeanstalt skal, foruden de almindelige afdelinger for de forskellige slags syge have:

1. — — — — —
2. — — — — —
3. En afdeling for de sindssyge, der indlægges til observation af de judicielle myndigheder, og som strengt må holdes borte fra enhver berøring med de øvrige syge.

c. de, der ere tiltalte eller sigtede for forbrydelser, men som fritages for straf i henhold til straffelovbogens art. 46 eller den militære straffelovbogs tilsvarende bestemmelser, når de af politimyndighederne eller formanden i stedets civildomstol besluttet indespærrede i henhold til art. 13 og 14 i den kongelige anordning af 1ste december 1889 angående straffelovbogens ikrafttræden.

For de under b og c omhandlede skal være indrettet særskilte afdelinger.

Art. 39. I strafanstalterne kan forblive, men i særskilte lokaler, de, som efter domfældelsen bliver sindssyge, når sygdommen er forbigående eller ufarlig (*inoffensiva*), eller den sindssyge er nær ved straffetidens Udløb.

Art. 40. Overførelse af domfældte forbrydere fra strafanstalt til judiciel sindssygeanstalt, eller omvendt, finder sted efter ordre af indenrigsministeren i henhold til anstaltlægens og, om fornødiges, også andre, særlig i sindssygdomme kyndige lægers erklæring.

Art. 41. Overførelse af de oven omhandlede ikke domfældte (*giudicabili*) fra fængslet til offentlig eller judiciel sindssygeanstalt, eller omvendt, finder sted efter kompetent domstols beslutning i henhold til anstalt- eller fængselslægens og, om fornødiges, også andre, særlig i sindssygdomme kyndige lægers erklæring.

Lignende beslutning udfordres for anbringelse i judiciel sindssygeanstalt af ikke dømte (*giudicabili*), som er på fri fod.

Art. 42. Formanden i kredsens civildomstol træffer, efter at have indhentet fornøden underretning, ved formelig kendelse bestemmelse om, hvorvidt endomfældt forbryder, der er indlagt i judiciel sindssygeanstalt, fremdeles skal holdes i sindssygeanstalt eller hjemsendes til sin familie, når straffetiden er udløbet, forsåvidt han endnu ikke er helbredet for sin sindssygdom.

Såfremt de grunde, der var bestemmende for ken-

delsen om den sindssyges forlængede ophold i sindssygeanstalt, falder bort, tilkommer det den samme rets formand, efter vedkommendes andragende eller også ex officio, at omgøre den afgivne kendelse.

Art. 43. Indlæggelse i og udskrivelse af judiciel sindssygeanstalt af personer, der omhandles i art. 38 c. skal foregå i overensstemmelse med den gældende lovgivnings forskrifter. Beslutning om udskrivelse skal være baseret på en begrundet erklæring af sindssygeanstaltens overlæge og, om fornødiges, af en eller flere andre sindssygelæger angående, hvorvidt angældende igen uden fare kan sættes i frihed.

Art. 44. Omkostningerne ved domfældte eller ikke domfældte forbryderske sindssyges forplejning i judiciel eller offentlig sindssygeanstalt påhviler staten.

Udredelse af omkostningerne ved forplejning af dem, der er anbragte i judiciel sindssygeanstalt i henhold til art. 42 og 43, finder sted efter de gældende regler om udredelse af omkostningerne ved almindelige sindssyges forplejning.

Art. 45. Bortset fra de beføjelser, som de judicielle myndigheder har, gælder bestemmelserne i art. 29 ledelsen af og tilsynet med de judicielle sindssygeanstalter*).

Art. 46. Før afgivelsen af de i denne lov omhandlede kendelser af civildomstolen eller rettens formand skal

*) Art. 29 i lovudkastet er sålydende: »Indenrigsministeren våger over den lovmæssige drift af de offentlige og private sindssygeanstalter og over de sindssyges behandling i det hele taget gennem præfekterne, provinciallægerne og, om fornødiges, særlig beskikkede læger, udvalgte blandt de mest fremragende psykiatikere.

Dette overtilsyn finder sted overfor offentlige og private sindssygeasyler og enhver anden anstalt, der modtager sindssyge til forplejning, men ikke overfor sindssyge, der har tilhold hos sin familie.

I tilfælde af ekstraordinære inspektioner, som indenrigsministeren anordner, fordeles omkostningerne med en halvpart på staten, med den anden på den eller de indretninger, som inspiceres.

den offentlige påtalemyndighed (*procuratore del re*) udtale sig.

De afgivne kendelser kan påankes til overretten, som pådømmer sagen udenfor almindeligt retsmøde (*in camera di consiglio*).

Art. 47. Ved reglement, approberet ved kongelig anordning, gives nærmere forskrifter angående tilsyn med og bevogtning af de sindssyge i de offentlige og judicielle sindssygeanstalter og angående gennemførelsen af denne lov, der træder i kraft 3 måneder efter dens kundgørelse.

And. Færden.